

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه موافقتنامه استرداد مجرمین
بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۴۵

تاریخ: ۱۳۹۳/۴/۱۰

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه استرداد مجرمین
بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس

تدوین، تنقیح و استخراج:

فهییم مصطفی زاده

بازبینی و نظارت علمی:

محمدهادی توکل پور

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳/۰۴۵

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۴/۱۰

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه موافقتنامه استرداد مجرمین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری بلاروس

فهرست مطالب

۲ مقدمه
۳ لایحه موافقتنامه استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس
۳ مرحله اول
۵ نظر (مرحله اول) شورای نگهبان
۶ مرحله دوم
۷ سرانجام مصوبه

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه موافقتنامه استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس

مرحله اول

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۱/۱۵

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۱/۳۰

ماده واحده- موافقتنامه استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای ماده (۲۰) این موافقتنامه الزامی است.

موافقتنامه استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس

....

ماده ۱- تعهد به استرداد

طرفین موافقت می‌نمایند طبق مفاد این موافقتنامه، کلیه اشخاصی را که به لحاظ ارتکاب جرم قابل استرداد، توسط مراجع صلاحیتدار طرف درخواست‌کننده متهم یا محکوم گردیده‌اند را به یکدیگر مسترد نمایند، اعم از این‌که آن جرم قبل یا بعد از لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه ارتکاب یافته باشد و همچنین اگر جرم در کشور ثالثی توسط یکی از اتباع طرف درخواست‌کننده ارتکاب یافته باشد و طرف درخواست‌کننده براساس تابعیت مجرم، صلاحیت رسیدگی داشته باشد.

الف- دیدگاه مغایرت

- با توجه به اینکه احکام صادره از دادگاه‌های بلاروس بر اساس موازین اسلامی نبوده

و تعهد به استرداد در مقابل این کشور، به معنای معتبر دانستن دادگاه غیر شرعی و احکام غیر شرعی آن است، این ماده و به تبع آن مصوبه مزبور مغایر با موازین شرعی است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- ماده (۱) موافقتنامه، مغایر با موازین شرع شناخته شد.

* * *

ماده ۹- شیوه‌های استرداد

...

۷- پس از دریافت درخواست استرداد، طرف درخواست‌شونده طبق قوانین خود و مفاد این موافقتنامه، اقدامات فوری جهت بازداشت شخص مورد نظر را انجام خواهد داد.

الف- دیدگاه مغایرت

- طبق بند (۷) این ماده، دستگیری و بازداشت افراد، بر اساس مقررات داخلی کشور درخواست‌شونده صورت می‌پذیرد. بر این اساس، در مواردی که ایران درخواست استرداد فردی را از جمهوری بلاروس داشته باشد، بلاروس بر اساس قوانین داخلی خود مورد نظر را بازداشت خواهد کرد. با این وصف، با توجه به عدم تقیّد بلاروس نسبت به رعایت موازین شرعی در قانونگذاری و قضاء، از آنجا که ممکن است برخی از مقررات مربوط به بازداشت افراد در بلاروس، غیرشرعی باشد، اطلاق این ماده نسبت به تنفیذ مقررات غیرشرعی، دارای ایراد است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- بند (۷) ماده (۹) موافقتنامه، مغایر با موازین شرع شناخته شد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^۱

همان‌گونه که در موافقتنامه‌های مشابه اظهار نظر شده است این لایحه از این جهت که اطلاق برخی از مواد آن از جمله ماده (۱) و بند (۷) ماده (۹)، اعمال مقررات غیرمنطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد را لازم‌الاجرا دانسته و نیز مواد متعددی مستلزم تأیید صحت قوانین و صحت آیین دادرسی قوه قضائیه کشور بلاروس و نیز ارجاع کارهای قضایی به دادگاه‌های کشور طرف متعاقد می‌باشد که خود موجب اثر دادن بر احکامی است که در آن دادگاه‌ها ولو برخلاف ضوابط اسلامی صادر می‌گردد، خلاف موازین شرع شناخته شد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۳۹۴ مورخ ۹۱/۱/۳۱ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۲/۲۰ (مصوبهٔ اصراری)

ماده واحده- موافقتنامه استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای ماده (۲۰) این موافقتنامه الزامی است.

موافقتنامه استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس

....

ماده ۱- تعهد به استرداد

طرفین موافقت می‌نمایند طبق مفاد این موافقتنامه، کلیه اشخاصی را که به لحاظ ارتکاب جرم قابل استرداد، توسط مراجع صلاحیتدار طرف درخواست‌کننده متهم یا محکوم گردیده‌اند را به یکدیگر مسترد نمایند، اعم از این‌که آن جرم قبل یا بعد از لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه ارتکاب یافته باشد و همچنین اگر جرم در کشور ثالثی توسط یکی از اتباع طرف درخواست‌کننده ارتکاب یافته باشد و طرف درخواست‌کننده براساس تابعیت مجرم، صلاحیت رسیدگی داشته باشد.

...

ماده ۹- شیوه‌های استرداد

...

۷- پس از دریافت درخواست استرداد، طرف درخواست‌شونده طبق قوانین خود و مفاد این موافقتنامه، اقدامات فوری جهت بازداشت شخص مورد نظر را انجام خواهد داد.

...

سرانجام مصوبه

* با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی نسبت به مصوبه خویش در خصوص موافقتنامه فوق، مصوبه مزبور طبق اصل ۱۱۲ قانون اساسی، برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد. این مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفت و «نظر مجلس شورای اسلامی، عیناً مورد تأیید قرار گرفت».

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir